

Vedlegg sak A 15/06

UTKAST TIL HØRINGSUTTALELSE:

NTNU 2020/HiST 2020. Eventuell samlokalisering. Hovedrapport

I. SAMLOKALISERING NTNU OG HIST STØTTES – UT FRA TO FORUTSETNINGER

En eventuell samlokalisering HiST og NTNU vil være et tjenlig verktøy for å utvikle kunnskapsbyen Trondheim. En slik samlokalisering må hvile på to uttrykkelige forutsetninger:

- HiST skal komme budsjettmessig positivt bedre ut enn situasjonen er per i dag.
- Komplementære/beslektede fagmiljøer og studieprogrammer ved NTNU og HiST kobles fysisk sammen gjennom nylokaliseringen.

Ut fra disse premissene gir vi følgelig vår tilslutning til samlokaliseringsprosjektets mål (Hovedrapporten, s. 5):

Hovedmål:

NTNU, HiST og SINTEF skal møte felles utfordringer med felles innsats for å gjøre Trondheim til en fremragende utdannings- og forskningsby mot 2020. Sammen med SiT, St. Olavs hospital og Trondheim kommune skal Trondheimsregionen videreutvikles som et attraktivt, kreativt og ledende internasjonalt kunnskapsmiljø.

Delmål:

Avklare om samlokalisering av NTNU og HiST på og ved Gløshaugen er et mulig og hensiktsmessig virkemiddel for å nå prosjekteiernes hovedmål.

1.1 Bakgrunnen for vår tilslutning

Bakgrunnen for vår tilslutning er knyttet til det faktum at utdanning og forskning er en av de viktigste næringene i Trøndelagsregionen. I den forbindelsen er det to bekymringer som melder seg (jfr. Omdalutvalget, kap 3.2, her in extenso):

Demografi uroer

Både HiST, NTNU og Trondheim som studentby står overfor betydelige utfordringer i årene som kommer. Det er ikke gitt at byen klarer å opprettholde sin posisjon som landets fremste utdannings- og forskningsby. Befolkningsutviklingen de siste 35 år har vært klart sterkest i Rogaland/Agder. Deretter kommer Østlandet og Vestlandet. Svakest har den vært i Midt-Norge og Nord-Norge. Med en økende selvforsyningsgrad når det gjelder høyere utdanning i regionene, er en slik demografisk utvikling til ugunst for Trøndelag. Færre yrkesaktive og flere pensjonister er en nasjonal demografisk trend som ytterligere vil forsterke kampen om studenter og om budsjettmidler.

I tillegg kommer at Sør-Trøndelag i utgangspunktet har størst andel studieplasser av befolkningsstørrelsen av norske regioner. Bekymringen innebærer at utdanningsinstitusjonene i Trøndelag kan bli eksponert for en generell rekrutteringsnedgang, som forsterkes av den nasjonale krisen innen real-/naturfag og teknologi.

Rekruttering til real- og teknologifag uroer

Når Staten har gitt fra seg sin systeminnflytelse, melder spørsmålet seg om hva og hvem som skal styre prioritetene mellom studentpreferanser og nasjonale behov. De siste årene har det vært stor vekst i søkningen til kunst- og mediefag, et driv ikke minst NTNU har merket. Hvor disse kandidatene skal finne relevante jobber, er usikkert. Desto mer sikkert er det at Norge lider under en sviktende rekruttering til real- og teknologifag. Våren 2005 tilbyr høyere utdanning 10000 studieplasser, som krever en realfaglig ferdypning som bare 4000 elever har fra vårens videregående kull. Med sin realfaglige/teknologiske hovedprofil er situasjonen bekymringsfull for NTNU. Den er også urovekkende for HiST, med sin brede portefølje innen ingeniørfag. Situasjonen kan bli forsert dersom og når NTNU eksponeres for sterkere konkurranse fra Universitetet i

Stavanger. Det nye universitetet i vest bygger utdanninger innen petroleum og gass, og innen næringslivet der er det økning i arbeidsplasser og nyetableringer.

Mot denne bakgrunn er det av vesentlig betydning at Trondheimsregionen kan styrke sin posisjon nasjonalt og internasjonalt ved at den presenteres i et samarbeid. Samlokalisering vil være et sentralt grep i så måte.

1.2 HiST skal komme budsjettmessig positivt bedre ut enn situasjonen er per i dag

HiST har som kjent en historisk dårlig bevilgningssituasjon, målt mot andre høgskolers. Denne situasjonen er meget følbar på avdelingene våre. Det må derfor være et uomgjengelig kriterium for eventuell samlokalisering for HiST, med eller uten NTNU, at høgskolens faglig virksomhet får mer penger til sin disposisjon enn den har i dag.

1.3 Komplementære/beslektede fagmiljøer og studieprogrammer ved NTNU og HiST kobles fysisk sammen gjennom nylokaliseringen

For universiteter og høgskoler kan faglige gevinster være knyttet til at komplementære eller overlappende studieprogram og fagmiljø flytter sammen fysisk. Komplementær betegner studieprogram og fagmiljø som er nært knyttet til hverandre, og som kan oppnå betydelige samarbeidsgevinster, blant annet gjennom tverrfaglig samarbeid. Dagens Trondheimssituasjon for vår avdelings vedkommende er:

Lærerutdanning

Vår avdeling tilbyr flere studier innen allmennlærer, og fem (snart seks) masterstudier. For to av disse masterstudiene er HiST gradstildeler. NTNU er gradstildeler for de tre (snart fire) andre. NTNU utdanner ikke allmennlærere. Universitetets kandidater blir faglærere i grunnskolen (faglærere i musikk eller andre innretninger), eller (vanligvis) lærere på ungdomstrinn og videregående skole. Vår avdeling samarbeider for øvrig med NTNUs Program for lærerutdanning om flere FoU-prosjekter. Videre samarbeider flere av våre fagmiljøer på lærerutdanningen med parallelle fagmiljøer på SVT- og HF-fakultetene. Vi har i liten grad faglig kontakt med Gløshaugen-fakulteter.

Viktige utviklingslinjer innen norsk og europeisk lærerutdanning forsterker begrunnelsen for at fysisk samling av byens lærerutdanninger vil være ønskelig og hensiktsmessig:

a) Institusjonell konvergering av lærerutdanningstilbud:

Allmennlærerutdanning (ALU) er ikke lenger monopolisert til høgskolene. UiS tilbyr sin ALU. På sikt kan en få universitet i Kristiansand, Tromsø og Bodø, byer der ALU er et sentralt utdanningsprogram. NTNU har en rekke tilbud om integrerte fagmaster som lærerutdanning. Høgskoler har for lengst satt i gang tilbud med praktisk-pedagogisk utdanning (PPU), tilbud som tidligere bare var ved universitetene. ALU ved høgskolene er blitt mer forskningsbasert, og lærerutdanningene ved universitetene blir mer yrkesrettet. Denne tilnærmingen, med overlappende og ikke direkte komplementære lærerutdanninger, kan ut fra gitte premisser peke mot en framtidig sterkere konkurranse mellom tilbyderne av lærerutdanningsprogrammer.

b) Spesialiseringstendens:

De senere studiemodeller for ALU gir større mulighet for faglig spesialisering enn tidligere. Med utvidelsen fra 3 til 4-årig ALU (1992) var det fagene som ble vinnerne, ikke pedagogikken. Pedagogikkens andel ble redusert fra 1/3 av utdanningen til 1/8. Den nye gradsstrukturen gjør det mulig å oppnå mastergrad for en allmennlærer med ett påbygningsår, altså: allmennlærer etter 4 år og master etter 5 år, avhengig av faglige fordypningsvalg til studenten. – Vår avdeling har bygget opp flere mastergrader og mastergradssamarbeid på basis av denne muligheten, de fleste i samarbeid med NTNU.

c) Blir allmennlærerutdanningen 5 årig?

Utover disse utviklingslinjene, og som en mulig konsekvens av dem, er det ikke urimelig å forvente at allmennlærerutdanningen blir 5-årig. I kjølvannet av internasjonale undersøkelser av norsk skole (PISA, TIMSS) har kritikken mot den generelle kompetansen allmennlæreren har hatt i alle skolens fag fra 1 – 10 klasse vært betydelig. Kanskje står allmennlæreren som begrep for fall, om noen år.

d) "Sømløs" grunnopplæring i 13 år

Med Kunnskapsløftet (St.meld 30 (2003-2004) Kultur for læring har Stortinget fastsatt en 13-årig grunnopplæring der ett sentralt punkt er utvisking av tidligere skiller mellom 'grunnskole' og 'videregående skole'. Dette vil ha en sterk konvergerende effekt for landets lærerutdanninger.

Uavhengig av dette er det et faktum at Trondheims lærerutdanningsmiljøer er små hver for seg. Andre større byer har vesentlig større samlede lærerutdanningsmiljøer enn Trondheim har. Men i

sum er Trondheimsmiljøene store. Spesielt må framheves den sterke realfagsprofilen våre institusjoner totalt kan framby, som i volum er uten sammenligning den største i Norge. En fysisk samling av HiST og NTNUs sine lærerutdanninger vil ut fra ovennevnte utviklingslinjer være et klart egnet virkemiddel, fordi:

- Framtidige lærerstudenter i Trondheim kan få samlet tilbudene på én campus. Dette vil gi praktisk fleksibilitet og valgfrihet til å komponere sin lærerutdanning. Den faglige porteføljen vil i så fall være stor, i bredde som i dybde. Dermed kan Trondheim framstå konsolidert som landets lærerutdanningsby.
- Fagmiljøene vil lettere bli kjent med hverandre og med hverandres virksomhet. Fysisk nærhet vil forenkle faglig utlån/innleie, og bane veien for ytterligere samarbeid om forskning og utdanning.

Tegnspråk- og tolkeutdanning

Tegnspråk og tolkeutdanning har for tida ingen direkte samarbeid med fagmiljøer ved NTNU om utdanningsprogram. Derimot har de fleste tilsatte ved dette programområdet gjennomført høgre grads studier eller doktorgrad ved dagens Institutt for språk og kommunikasjon ved NTNU. Hopehavet med HiST sin lærerutdanning har på sin side medvirket til flere nye utdanningstiltak og utviklingsprosjekter.

II. VÅRE VURDERINGER AV HOVEDRAPPORTENS ALTERNATIVER

2.1 Høgskolens lokaliseringsvedtak og ALT-programmene i relasjon til en tocampusløsning

Med prosjektet NTNU2020/HiST2020 – eventuell samlokalisering undersøkes mulighetene for en samlokalisering mellom de to institusjonene innenfor rammen av flere lokaliseringsvedtak ved HiST. Det er derfor nødvendig å vurdere nærmere disse vedtakene i forhold til alternativene i Hovedrapporten. HiST sine vedtak om lokalisering hviler på tre forutsetninger:

- samlet utbygging for høgskolen
- sentrumsnær beliggenhet
- nærhet til samarbeidspartnere som St. Olavs Hospital og NTNU.

Encampusløsningene som er skissert i rapporten, innfrir de tre forutsetningene for våre fag og studieprogrammer: samlet utbygging for HiST, sentrumsnær beliggenhet og nærhet til Dragvoll-fagene samlet i gangavstand fra høgskolens lærer- og tolkeutdanninger.

En tocampusløsning ville representere tilslag på alle tre forutsetninger i HiSTs tidligere lokaliseringstiltak, for *de fag og studieprogrammer ved høgskolen* som har sine samarbeidspartnere i området St. Olav og Gløshaugen. Dette ville gjelde dagens AFT, AITeL, AMMT, delvis TØH, ASP og mesteparten av AHS.

En tocampusløsning med HiST samlet i Elgseter/Dragvoll-området ville *derimot ha ingen faglig merverdi for ALT-fagene* ut fra vurderingskriteriet "nærhet til samarbeidspartnere som St. Olavs Hospital og NTNU". ALTs samarbeidspartnere ville ligge på Dragvoll, ikke på områdene St. Olav eller Gløshaugen. Ved en tocampusløsning og med en samlet høgskolelokalisering i området Gløshaugen, ville ALT-programmene være de som ikke oppnådde nærhet til sine NTNU-partnere, en nærhet som legges som premiss i høgskolens lokaliseringsvedtak.

HiST sine lokaliseringsvedtak har følgelig en innebygget motsetning for ALT. En slik situasjon utløser en rangeringsvurdering av høgskolens lokaliseringsforutsetninger: Hva er viktigst, en "samlet utbygging for høgskolen", "sentrumsnær beliggenhet", eller "nærhet til samarbeidspartnere som St. Olavs Hospital og NTNU"? For vår del gir prioriteten seg sjøl. Det er fysisk samling mellom våre kompletterende og beslektede NTNU-miljøer som er primatet, ikke en - delvis - høgskolefelles adresse i Elgesetergate frakoblet faglig substansiell merverdi. – En påstått redusert reisetid Gløshaugen – Dragvoll på 2 minutter gjennom forbedret kommunikasjon (Hovedrapportens pkt. 12.2.1.) justerer ikke vår vurdering på dette punktet.

2.2 Encampusalternativene

Alle encampusalternativene (2A, 2B og 2C) er etter vårt skjønn gode løsninger. I skissene er ALT-programmene plassert på samme sted og i gangavstand fra Dragvollfag. De økonomiske

stipulatene har vi ingen forutsetninger for å vurdere, utover å forutsette at en nærmere uavhengig vurdering av regnestykkene kan gå god for Hovedrapportens stipulater. HiST har ingen råd til å bruke mer penger på lokalers drift enn høyskolen gjør i dag. En samlokalisering for HiST må føre til at høyskolen bruker mindre penger på hus, mer på faglig virksomhet.

2.3 Tocampusalternativene

I tocampusalternativene vil ALT-programmenes NTNU-partnere være på Dragvoll, mens vi blir lokalisert nær Gløshaugen. Disse alternativene er dårlige faglige alternativer for dagens ALT. Vi mener prinsippet om faglig nærhet mellom samarbeidspartnere NTNU og HiST også skal gjelde for vår avdelings fagmiljøer. Mot denne bakgrunnen mener vi at ALT-programmene bør samlokaliseres med sine samarbeidspartnere i NTNU på Dragvoll. Derfor ber vi om at prosjektet utreder nærmere totaløkonomiske konsekvenser, dersom ALT-fagene lokaliseres til Dragvoll, og dersom utfallet av endelige vedtak ble alternativ 1B. De foreløpige stipulatene synes å peke mot at tocampusløsning for HiST for dyr. Blir dette endelig konklusjon, er situasjonen lite løfterik for HiST sin lærer-, tegnspråk- og tolkeutdanning.

2.4 Annet

Dersom prosjektet går videre, legger vi til grunn en nærmere gjennomgang og kvalitetssikring av rombehov og romprogram.

III. KONKLUSJON

1)

En eventuell samlokalisering HiST og NTNU vil være et tjenlig verktøy for å utvikle kunnskapsbyen Trondheim. En slik samlokalisering må hvile på to uttrykkelige forutsetninger:

- **HiST skal komme budsjettmessig positivt bedre ut enn situasjonen er per i dag.**
- **Komplementære/beslektede fagmiljøer og studieprogrammer ved NTNU og HiST kobles fysisk sammen gjennom nylokaliseringen.**

2)

En fysisk samling av HiST og NTNUs sine lærerutdanninger vil være et klart egnet virkemiddel, fordi:

- **Framtidige lærerstudenter i Trondheim kan få samlet tilbudene på én campus. Dette vil gi praktisk fleksibilitet og valgfrihet til å komponere sin lærerutdanning. Den faglige porteføljen vil i så fall være stor, i bredde som i dybde. Dermed kan Trondheim framstå konsolidert som landets lærerutdanningsby.**
- **Fagmiljøene vil lettere bli kjent med hverandre og med hverandres virksomhet. Fysisk nærhet vil forenkle faglig utlån/innleie, og bane veien for ytterligere samarbeid om forskning og utdanning.**

3)

Alle encampusalternativene (2A, 2B og 2C) er etter vårt skjønn gode løsninger. I skissene er ALT-programmene plassert på samme sted og i gangavstand fra Dragvollfag.

4)

En tocampusløsning ville ikke ha faglig merverdi for lærer- og tolkeutdanningene. Våre samarbeidspartnere ville være på Dragvoll, ikke i området St. Olav/Gløshaugen. En slik situasjon utløser nødvendigvis en rangering av høyskolens tre lokaliseringsforutsetninger. Vår prioritering er entydig og uomtvistet. Det er fysisk samling med våre kompletterende og beslektede NTNU-miljøer som er primatet, ikke en - delvis - høyskolefelles adresse i Elgesetergate frakoblet faglig substansiell merverdi. ALT-programmene bør derfor samlokaliseres med sine samarbeidspartnere i NTNU på Dragvoll. Derfor ber vi om at prosjektet utreder nærmere totaløkonomiske konsekvenser, dersom ALT-fagene lokaliseres til Dragvoll, og dersom utfallet av endelige vedtak ble alternativ 1B.

5)

Dersom prosjektet går videre, legger vi til grunn en nærmere gjennomgang og kvalitetssikring av rombehov og romprogram.
